

Jernej Šček

Razmišljanje po Kraški ohceti in ob začetku nove sezone naših društev

SLOVENEK SEM, SLOVENEK SEM...

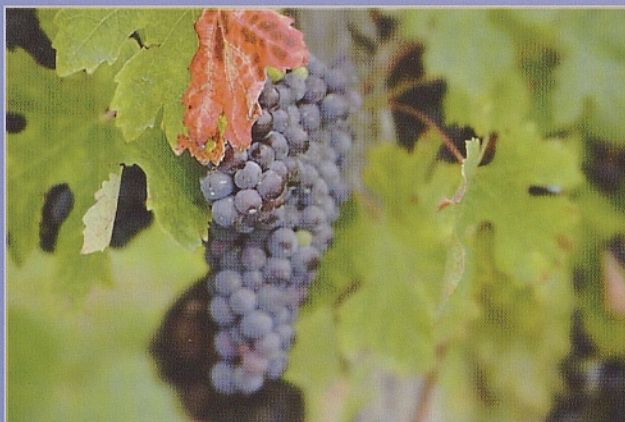
Zamejska realnost, v kateri smo pristali po nesrečnem, pa vendarle že neštetokrat obravnavanem spletu zgodovinskih dogodkov, postavlja našo narodnostno manjšino pred veliko preizkušnjo, ki se iz leta v leto obnavlja. Dobro vemo, da je Trst že od nekdaj strateška postojanka srednjeevropskega univerzuma, multikulturno mesto in stičišče različnosti, a se zna s slovensko prisotnostjo še vedno le s težavo odkrito sprijazniti, čeprav v zadnjih letih vendarle doživljamo postopno odpiranje in odpravljanje predsodkov.

Naš obstoj, preživetje naših navad, mišljenja in jezika je torej vsakodnevno pod vprašanjem. A kljub vsemu odvisno od nas samih! Najpreprostejša varianta bi bila popolna prilagoditev večinskemu narodu, zatajitev navad in jezika, domačih krajev in polpretekle zgodovine, a tako pač ne gre. Zrel in odgovoren posameznik, ki vzgaja svojo dušo, sive celice in svoje srce bo pri tem začutil praznino, praznino izgubljenega črička v prostranem travniku tujstva. Zato je po mojem mnenju naša narodna pripadnost, osebni odnos s slovenstvom, z matično domovino in njenimi simboli veliko bogastvo, ki pa se – tako opažam z lastnimi očmi – našim sonarodnjakom iz domovine zdi puhlo, ker je zanje pač samoumevno.

Rad bi pristavil, da je posameznikova svoboda v odločitvah, prepričanjih in udejanjanju vrednot narodne pripadnosti popolnoma osebna, intimna izbira, ki pa jo je potrebno ob primernih trenutkih korektno, pošteno in artikulirano argumentirati. Mene, kot majhen delček zamejske mladine, najbolj navdaja strah ob poslušanju nedoslednega govoričenja, apatičnega izgovarjanja, nezanimanja in nekritičnosti do vsega, kar se okoli nas dogaja. To je strah pred prihodnostjo v stilu »ne

vem in me ne briga«, obenem pa želja po srečni prihodnosti majhne skupnosti, ki mora prav v svoji edinstvenosti upreti pogled v pozitivnejši jutri.

Sveži dogodki iz politične in vsakodnevne scene kažejo na to, da se krivulja razmer Slovencev v Italiji pozitivno usmerja navzgor, proti boljšim časom. Dialog z Ljubljano zadobiva spodbudne razsežnosti, uradna in prijateljska srečanja si ne pričakovano pogosto sledijo. Upajmo, da niso to le prazna izmenjavanja vsakovrstnih daril in tipičnih izdelkov, ki

»VINORODNA DOMAČA ZEMLJA« (foto Matej Susič)

lepo bleščijo na časopisnih straneh in domačih policah. Sam vrh italijanske oblasti končno priznava zloglasni zaščitni zakon, kar potrjuje uspešno angažiranje novoustanovljenega paritetnega odbora in zaključuje šestletno kalvarijo postopka za uradno prisotnost slovenske manjšine v Italiji, v katero je kdo že podvomil...

Ostaja nam le še eno, združiti moči in končno prebresti starodavne zamere in zavisti v pravem podalpskem stilu ter složno upreti pogled v svetlino prihodnosti, ki nam ponuja veliko dobrega. Pustimo za seboj neplodovito samopomilovanje in smešno zatekanje v izgovore o majhnosti in nemoči ter raje zavijajmo rokave, kot smo storili v Benečiji, kjer smo z učinkovitim skupnim nastopom v kratkem času pridobili dvojezično srednjo šolo; nasmejano in ambiciozno ponudimo dobrote naše zemlje in njene sadove, ki bi jih marsikdo rad spoznal! Zavedajmo se tega...

Jernej Šček

KRAŠKA OHCET

VSE BOLJ PRISOTNA MED MLADIMI

Konec avgusta je repentabska občina ponovno zaživela v pripravah za Kraško ohcet. Ta izvedba je bila zelo uspešna, saj je bilo vreme ugodno. Tom Oberdan in Jana Ban sta si končno obljubila večno ljubezen v objemu približno sedemstotih noš. Tipična ljudska glasba, mamljiv vonj po kuhanih štrukljih, ples, pisane noše, domača kuhinja ter kapljica belega vina in črnega terana so privabile v to majhno vas, ukoreninjeno v tiho kraško dolino, številne domačine, Tržačane in turiste.

Množica se je predala vaškemu vrvežu, s pozornostjo opazovala ples zaročencev ter repenske mladine, ki se je zavrtela v poskočnih ritmih valčkov in polk že v četrtek zvečer. V petek se je zabavala ob podokenci in ob prenosu bale v sobotnih poznih večernih urah. Seveda pa je bil tudi letos najlepši dan nedelja; vreme je bilo tako vroče, da so se srjace kar lepile na kožo, žulji na nogah pa so bili še bolj boleči. Kljub temu je bil dan nepozaben, vzdušje v sprevodu enkratno, toliko, da se je veliko noš odločilo, da zdrži v starinski obleki kar do poznih večernih ur.

»Kraška ohcet je prireditev, ki javnosti razkriva repentabsko občino na deželni, vsedržavni in mednarodni ravni ... Zamisel se je rodila iz želje, da se ohrani primer stare krajevne arhitekture.« Tako pojasnjuje **Nataša Grizonič** v svoji knjigi »Kraška ohcet« nastanek tega praznika, ki sega v daljnje leto 1968. Seveda so se cilji Kraške ohceti v zadnjih letih precej spremenili; poudarek je še na tipičnih kraških jedeh, nošah, običajih in na umetnosti. Če tako opišemo cilje tega praznika se zdi, da je le turističnega značaja, vendar še zdaleč ni tako. Kraška ohcet je praznik, ki združuje vaško skupnost v frenetičnih pripravah že v

pozni pomladi; združuje ljudi, ki si na nedeljo nadejajo noše, stare in mlade, kraške in ne, da se skupaj podajo do vrha in zaplešejo z novoporočencema na Poklonu, in združuje seveda mlade, ki se po počitnicah v vseh mogočih krajih zberejo na domačih tleh in ob vsem, kar je pristno, slovensko. Prav zato je ta praznik za večino mladih priložnost za skupno petje v materinem jeziku. Poudarek, da smo tudi mi tukaj, še posebno mladi, ki se hočemo zabavati in se hkrati počutiti doma.

Veliko repenske mladine se aktivno udeležuje priprav in dela, tako kot pristna osemnajstletna repenka **Darma Milič**.

»Na Kraško ohcet sem vedno hodila, saj je moj dom zraven plača, kjer je za to priložnost vedno osmica. Zadnjih pet let sem se praznika udeležila bolj aktivno, saj sem z nošo sodelovala na sprevodu. Dvakrat sem imela belo, otroško nošo, ki sem si jo sicer izposodila, tako kot sem si žensko za še dve izvedbi. Končno so mi letos podarili novo, ki je samo moja; zahtevala je veliko dela, vendar se prav nič ne kesam, saj mi pomeni noša tudi znak slovenstva. Pomagala sem pri pripravah, saj sem skupaj z ostalimi vaškimi dekleti izdelovala rožice, ki so krasile slavoloke, nekajkrat pa sem pomagala v kjosku Kraškega doma. Udeležila sem se tudi dekliske, kjer smo se zelo zabavale. Najlepši dan je bil seveda nedelja, saj je bilo vreme lepo, pomembno pa je bilo predvsem vzdušje. Veliko mladih se je tega praznika udeležilo zaradi akohola, plesa in veseljačenja, vendar mislim, da ni nihče od njih vložil toliko truda v izdelavo noše izključno zaradi zabave, ampak predvsem zaradi občutka narodne pripadnosti.«

Mladi so prišli v Repen iz raznih koncev zamejstva, tako kot **Janoš Jurinčič**, ki sicer ni potoval dolgo, saj stanuje v Briščkih.

»Kraška ohcet ni samo priložnost za 'fešto', ampak tudi za podoživljanje narodnih tradicij, poudarja slovenski jezik in našo pesem. Ob tej priliki začutim toplino zamejcev, njihovo velikosrčnost in veselje. Nošo imam že od malih nog, saj je moja nona šivilja. Doma imamo itak vsak svojo, tako da se kar masovno podamo na nedeljski sprevod do repentabske cerkvice. Všeč so mi osmice, rad spijem kapljico domačega terana in si privoščim piščanca. Najlepša dneva sta mi bila četrtek in nedelja. Ja, Kraška ohcet je najlepši praznik v zamejsvu. Škoda, da je samo enkrat na dve leti.«

Prizori z letošnje Kraške ohceti (foto J. Berdon).

Mlada novoporočena sta se zavrtela (zgoraj) in za njima vse ostale noše (na sosednji strani zgoraj).

Spodaj in v okvirčku: mlada repenska dekleta v noši.

Na vprašanje, kaj mu pa pomeni praznik, je Janoš odgovoril, da se tam počuti pristen Slovenec, to pa bi lahko razumeli, če bi ga poslušali med petjem!

Seveda se Kraške ohceti veselijo tudi tisti, ki se ne oblečejo in niso doma na Krasu, kot npr. osemnajstletni **Vanja**.

»Ker se ne oblečem, to še ne pomeni, da ne vem, kaj je. Letos sem bil cel teden v Repnu, saj imam tukaj prijatelje. Mislim, da je ta praznik pomemben za nas zamejce, saj je prikaz nas samih.«

Matija Rupel živi v Repnu, vendar nima noše. »Kraška ohcet pomeni ohranjanje pristnih slovenskih tradicij v zamejstvu. Sem že bil v noši, ampak ne za ta praznik, ker je nimam. Mislim, da se je zadnji dan udeležujejo samo zavedni Slovenci. Letos mi je bilo žal, da ne morem tudi sam v nedeljo med prijatelje v noši.«

Ko v priljubljenem zamejskem baru vprašam mlade, ali bi si kdo od prisotnih, ki je še nima,

dal sešiti nošo, je večina navdušena, edini problem je seveda denar...

Mladi se spreminjajo, sledijo trendom, modam, iznajdbam, tehnologiji in seveda svojim sanjam, vendar je v njih še prisotno zanimanje za domače, slovenske korenine. Kraška ohcet ohranjuje pristnost in ljudskost naše kulture, jo pokaže turistom in radovednejem ter jo preda nam, novim generacijam v upanju, da jo bomo znale ceniti in ohranjati še v prihodnosti. **Živio ohcet!**

Julija Berdon

Vida Forčič*

NARODNA NOŠA, NAŠ CVET BODOČNOSTI

Narodna noša se kljub modernim časom vse bolj pogosto pojavlja v našem življenju. Je pomemben simbol naše identitete, ki doživlja čudežen preporod v džungli globalizacije. Vse več mladih se namreč odloči, da bi radi imeli narodno nošo. To se mi zdi pozitivno, saj prav mladi potrebujejo močne temelje, zgled, kateremu naj sledijo. Po mojem mnenju je noša zdrava obramba pred italijanskim svetom, ki se večkrat vsiljuje v našo zavest, v noši se mladi zavedamo, da smo in moramo biti še naprej gospodarji na svoji zemlji.

Noša poudarja veličino posameznika in moč skupnosti. Istočasno je tudi izziv v današnji potrošniški družbi, ki sloni na televizijskih idealih. V noši čutimo ponos slovenstva, hkrati pa razumemo, da smo edinstveni, posebni med drugačnimi, nismo majhno, enolično kolesce globalizacije.

Naša noša je res nekaj posebnega. Ni tirolska, v tovarni sešita oblekica, ki jo vsakdo lahko kupi in obleče, ni turistični souvenir. Naša noša je sad dolgega dela naših mam in

babic, ima neskončni čar ročnega dela, ne kupljenega, ampak izdelanega z ljubeznijo za nas. Taka naj tudi ostane, saj ni cene, ki bi lahko poplačala ves ta trud.

V primerjavi z današnjimi oblačili je noša prava dragocenost in predstavlja pozitivno nasprotje industrijskim oblekam.

Noša ovrednoti človeka, ki jo nosi, saj v njej predstavlja samega sebe in obrtniško delo v okviru naše tradicije.

Visoka denarna vrednost noše je resnična, ni napihnjena, kot so cene industrijsko izdelanih in močno reklamiranih izdelkov znanih modnih ustvarjalcev. To lahko opazimo, že če analiziramo prav tekstilno industrijo. Vsa medijska reklama nas skuša prepričati, da je kvaliteta nekoga oblačila zagotovljena z znano

znamko (ta prepoznavnost pa izvira seveda iz iste vseobsežne reklame, ki nas povsod ovija v neskončen začarani krog) in z visoko ceno (žalostno!). Uspehu oglaševanja pripomore še današnje pomanjkanje znanja o vrednosti blaga in šiviljskega dela. Rezultat tega je popolna nesposobnost resničnega ocenjevanja oblačil, ki jih kupimo, »višje sile« nam lahko prodajo karkoli, mi pa smo neoboroženi pred njimi.

Vprašali bi se lahko, zakaj nas vse vodi v to smer, zakaj npr. stane meter bombažnega blaga v italijanski trgovini vsaj 10 evrov, v ameriški 1-2 dolarja, bombažno majčko pa lahko plačamo od 5 evrov pri Kitajcih do 80 evrov v modni trgovini. Tu je nekaj hudo narobe, to pa gotovo ni odvisno od izdelave, saj je itak vse industrijsko, strojno delo natančno sešito.

S tem primerom bi rada opozorila bralca, da smo ljudje res prepogosto nemočni lističi v burji velikih denarnih interesov; s svojo identiteto, ki je naša posebna obramba, pa se moramo spomniti prav narodne noše, ki je bila za naše prednike zelo pomembna, nam pa odpira novo, še neznano, morda težko, a pravo pot zrelejšega samozavedanja. Pot, ki naj ovrednoti domačega človeka, s tem pa mu da popolno svobodo, svobodo v svetu, med drugimi narodi, predvsem pa svobodo duši slovenskega človeka.

* Vida Forčič je mlada obetajoča modna kreatorka, ki se je že uveljavila na pomembnih modnih tekmovanjih.

Zamejski odbojkar v A1 ligi

MARLJIV IN AMBICIOZEN: LORIS MANIÀ

Za vse nas se začinja nova sezona, začetek ambicioznih projektov ali nadaljevanje že pričeti. Po poletnemu poležavanju na plaži se skratka vsi vračamo v delovni vsakdan ter obujamo nekoliko zaprašene aktivnosti. Za profesionalne športnike pa ta trditev ne velja, saj so po kratkem oddihu spet morali na treninge in k trdemu delu. Loris Manià, priznani goriški odbojkar, ki se je v zadnjih letih uveljavil v najvišjem državnem odbojarskem prvenstvu A1 lige, mi je pripovedoval o tem, kako se kot zamejec počuti v tako zahtevnem, a vrhunskem okolju.

Kako bi lahko na kratko strnil Lorisovo življenjsko pot? Rodil se je pred osemindvajsetimi leti v Gorici, že od mladih nog spoznal odbojko pri Olympiji ter se v sezoni 1994/95 preselil k Valu, ki je nastopal v državni B2 ligi. Prehod v profesionalno kariero je predstavljal selitev v »zloglasni« Adriavolley, s katerim je napredoval iz B1 v najvišje državno prvenstvo. Žal se je tržaška odbojarska pravljica končala, Lorisova pot pa se je vseeno naprej strmo vzpenjala do Ancone in Piacenze, vse do letošnjega povabila v prestižni Acqua Paradiso Gabeca Montichiari. V vlogi »libera«, tj. zadolženega za obrambo in sprejem žoge, bo igral s svetovno znanimi imeni mednarodne odbojarske scene, kot so Domotor Meszaros, Peter Veres in priznanim trenerjem Juliom Velascom. Poleg tega je že zaigral z italijansko B reprezentanco in ima pred sabo velike možnosti za osebni razvoj in doseg najvišjih ciljev.

(foto Bumbaca)

➤ Pozdravljen Loris, končno sva se dogovorila za kratek telefonski pogovor med številnimi treningi. Si mogoče kje na pripravah? (intervju je nastal konec avgusta, op. av.)

➤ Seveda. Z ekipo že vse po-

letje treniramo za novo sezono, ravno se vračam s pripravljalnega turnirja v Bormiu, kjer smo z Montichiarijem zmagali prijeten turnir. Igrali smo proti Kuvajtu, Bassanu in Cuneu ter pokazali visoko zrelost ter uigranost.

➤ Kaj pa pričakuješ od prihajajoče sezone?

➤ Ekipa, v katero sem letos prispel, se že vrsto let bori za naslov, a se ji le-ta stalno izmika za kak izgubljen set. Zato bi se radi nedvomno uvrstili v končnico in play off, sam pa seveda tiho sanjam o državnem naslovu. Sicer bolj na tiho, a mislim pozitivno in trdo delam, da bom kar se da pripravljen.

➤ Spominjam se lepih časov v Adriavolleyu, ki pa so kmalu zbledeli. Kaj se je skuhalo na tržaški odbojkar-

ski sceni?

➤ V Trstu primanjkuje sponzorjev, ki so osnovna sestavina prvoligaške ekipe. Kljub temu, da imamo prekrasno športno palačo, ki nam jo veliko italijanskih mest zavida, ni prave profesionalnosti in mentalitete. Vodje odbojarskega projekta se niso povsem posvetile A1 ligi in rezultat je bil pričakovan. Najvišji nivoji zahtevajo popolno predanost vseh ekipnih komponent, to je dejstvo! ➤

(foto Bumbaca)

«> **Ne predstavljam si tvojega življenjskega sloga...**

> V mladih letih sem bil najraje doma v družini ter užival svojo mladost, s profesionalno in osebno rastjo pa sem spoznal, da mi je všeč raziskovanje sveta, ljudi in soigralcev. Zato mi ni težko živeti daleč od doma, žena mi vestno sledi iz kraja v kraj, prijatelji pa me večkrat obiščejo. To je pač moj poklic in mi je pri srcu, le da bi me kolena še naprej držala pokonci... (smeh)

> **Kako pa se kot odbojkar prilagajaš soigralcem?**

> Lani sem v Piacenzi mislil, da bo to težko. Že po dveh dneh pa sem razumel, da je na teh nivojih prilagajanje pravi mačji kašelj, saj so vsi igralci navajeni na premikanje. Letos so z menoj v ekipi celo trije soigralci iz Adriavolleya, tako da se v Lombardiji počutim kot pravi domačin. Upam, da bo letošnja sezona sanjska!

(foto Bumbaca)

Zadovoljen sem, da sem po več tednih klicev in dogovarjanja »ukradel« par minut Lorisu Maniāju, ki z veliko bolj znanim Matejem Černicem ponosno predstavlja zamejski šport na državnem športnem prizorišču. Mislim, da bo čez nekaj let tudi on deležen tolikšne pozornosti, kot je je danes Matej!

Jernej Šček

(foto Bumbaca)

Festival mladinske ustvarjalnosti – TRETJIČ

ENOTEDENSKI POGLED V ORIGINALNOST IN DOMIŠLJIJO

17. izvedba *Drage mladih* je tudi letos postregla s številnimi pobudami v open-skem Finžgarjevem domu, med drugim tudi s 3. izvedbo Festivala mladinske ustvarjalnosti. Med 27. avgustom in 1. septembrom so se tako odvijale prijetne, spodbudne in lepo obiskane delavnice za vse okuse, ki so oplemenitile duha in telo. Pa pogledjmo, kaj se je zanimivega dogajalo!

GLEDALIŠKA DELAVNICA:

Tudi Kitajcu bi se lahko splečalo postati Slovenec...

Gledališka delavnica, ki se je v zadnjem tednu avgusta odvijala v okviru 3. Festivala mladinske ustvarjalnosti, je tudi letos pritegnila zanimanje mnogih mladih, ki jim je gledališče pri srcu. Voditeljica gledališke delavnice Lučka Susič

je za to priložnost izbrala satirično komedijo Kdor išče, najde, ki sta jo napisala Fabrizio Polojaz in Paolo Tanze, bivša člana Male tržaške kabaretne bande, ki žal ne nastopa več. Igra opozarja na to, da bi marsikdo, naj bo Italijan, Američan ali Kitajec želel postati Slovenec, če bi se mu to splečalo.

Pri postavitvi igre je skupina naletela na nekaj manjših izzivov. V prvi vrsti je bil to pro-

(dalje) >>

« blem časa. Skupina je igro naštudirala v petih dneh, tj. od torka do sobote, ko je že morala stopiti pred številno publiko. Nekatere vloge so zahtevale posnemanje načina govornjega Neapeljčanov, Benečanov, Argentincev, Kanadčanov in Kitajcev, kar je na začetku sprožilo veliko smeha med vsemi mladimi igralci. Ker je bila to satirična komedija, je bilo za nastopajoče najtežje ostati resni ob smešnih replikah, še posebno na dan nastopa, ko se je navdušena publika stalno smejala ob smešnih situacijah na odru. Navsezadnje pa so se člani gledališke skupine odlično odrezali, kar je bilo razvidno že iz tega, da so publiko, ki jim je ves čas z velikim zanimanjem sledila, popolnoma prevzeli.

Gledališki krožek nadaljuje s svojim delovanjem v okviru Slovenskega kulturnega kluba tudi med letom: z igro »Kdor išče, najde« je 23. septembra nastopil v Devinu na povabilo tamkajšnjih zborov. Z lansko uspešnico »Male dame« pa načrtuje še nekaj gostovanj do konca tega leta.

Festivala Drage mladih, zaključila plesna delavnica, ki jo je vodila Raffaella Petronio. Mladi plesalci (ob dekletih je bil tudi en fant), ki so se vpisali v to delavnico, so na vsakodnevni vajah spoznavali plesno tehniko, osnove masaže, opravljali so vaje za sprostitvev in dihanje. Voditeljica delavnice se je še posebej zaustavila pri vajah za iskanje kreativnega giba. Vsak si je zamislil in izdelal osebni gib, ki je potem postal del koreografije.

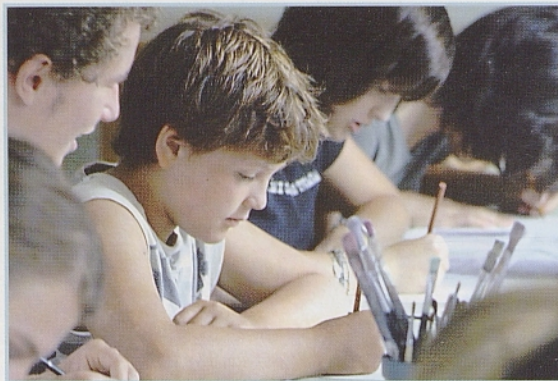
Na tak način je v tednu dni nastala krajša plesna točka, ki pa je bila le prikaz dela, ki se še nadaljuje.

Tudi v letošnji sezoni Mospa bo namreč delovala plesna skupina. Dekleta so 20. septembra pod vodstvom Raffaelle Petronio že nastopile z novo koreografijo na večeru v društvu Igo Gruden v Nabrežini.

LIKOVNI KROŽEK: Od svinčnika do barv Krasa

Rdeča, rumena in oranžna se prelivajo na papirju in nazadnje prekrijejo belino lista z eksplozijo barv jesenskega Krasa. Mehki obrisi, ki prikličejo v spomin sence umetnin, ki so nastajale v času, ko je Italija cvetela v umetnosti. Trenutek, utrinek pokrajine, ki bo za vedno živel, črno-belo naslikan in vključen na malem listu. Tako so se obiskoval-

cem prikazali končni izdelki udeležencev likovnega krožka. Številni mladi likovniki so lahko tam razvijali svojo kreativnost in izpopolnjevali tehniko. V enem tednu so pod mentorstvom Mateja Susiča prešli od risanja oz. prerisovanja pokrajin

s svinčnikom do posnemanja skic raznih slikarjev, ki so očetje današnje umetnosti, kot npr. Raffaello, Michelangelo ali Leonardo da Vinci. Nazadnje pa so se povrnili k našemu Krasu in prikazali njegov čar v poljubni tehniki.

Tudi mladi likovniki se bodo med letom srečevali enkrat na teden v prostorih Slovenskega kulturnega kluba v Ulici Donizetti 3 v Trstu. Likovni krožek bo vodil Matej Susič.

IMPROVIZACIJSKI VEČER:

Ustvarjanje ob glasbi

Likovno in plesno delavnico je popestril še sredin improvizacijski večer, na katerem so udeleženci obeh delavnic ust-

Na prejšnji strani: »Kdor išče, najde« v izvedbi gledališke delavnice (foto Breda Susič).

Spodaj: nastop plesne delavnice na zaključnem večeru (foto Breda Susič).

Zgoraj desno: risarji v likovni delavnici (foto Matej Susič).

Spodaj desno: improvizacijskem večeru (foto Matej Susič).

PLESNA DELAVNICA: Iskanje kreativnega giba

Ko glasba preko živahno govorenje v dvorani, se na odru predstavi skupina devetih deklet s kratko plesno točko na temo duhovnosti. Tako se je s pravim nastopom, ki je bil tudi uvod sklepnega večera

« varjali ob glasbeni spremljavi. Tako so se udeleženci plesnega tečaja sprostili in navdihnili nadebudne slikarje, ki so z različnimi slikarskimi tehnikami prelili svoje občutke na papir in tako izdelali dve skupni umetnini.

ČASNIKARSKA DELAVNICA: Obrtniki besede

Angažirani in polni idej so mladi novinarji pod mentorstvom Brede Susič spoznavali svet uredništva mladinske revije ter ga soustvarjali s sestavljanjem tokratne številke Rasti. Kaj kmalu je bilo jasno, da je za vsakim prispevkom veliko organizatorskega dela, posvetovanja in sodelovanja, prav v tem pa se skriva čar časnikarskega dela. Le-ta je preprosto obrtnik ali umetnik v malem, ki namesto dleta ali čopiča uporablja besedni zaklad za sestavljanje novih elementov.

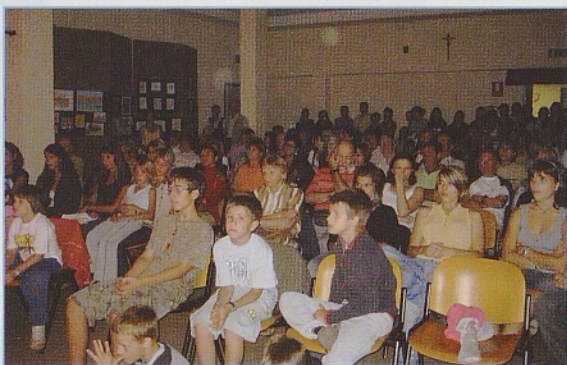
Mladi, ki so se navdušili za pisanje člankov, bodo med letom sodelovali v uredništvu revije Rast.

KOLESARSKE AVANTURE: Sproščujoči trenutki v sedlu koles

Kraška pokrajina v okolici Opčin lahko ponudi kolesarju veliko sproščujočih trenutkov in doživetja pristne narave. Zato se je skupinica mladih športnikov in ljubiteljev svežega zraka s Sašo Žerjalom na čelu podala na kolesarski potep in se v dvournem potiskanju na pedale komaj izognila prežeči črnini oblakov, ki je strašila na obzorju.

DELAVNICA UMETNIŠKEGA LICENJA: Posrečen eksperiment!

Delavnica je bila pravzaprav novost letošnjega Festivala – neke vrste eksperiment, torej. Doživela pa je (ne)pričakovan uspeh. Dekleta so se pod vodstvom Žive Kušče naučile osnov lichenja, spoznavati tip svoje kože in barve, ki se ji prilagajajo, pa tudi kako valorizirati svoj obraz, skriti pa morebitne napake. Nekaj časa pa je mentorica posvetila tudi napotkom, kako se je treba našminkati za odrsko predstavo, torej za plesni ali gledališki nastop.

Polna dvorana na uspešnem zaključnem večeru (foto Breda Susič).

Zgoraj desno: predavatelj in moderator na okrogli mizi v soboto (foto Matej Susič).

OKROGLA MIZA: Duhovnost in iskanje hitrega ozdravljenja

Draga mladih 2007 pa je dosegla svoj višek v soboto, 31. avgusta, ko so na okrogli mizi trije predavatelji izpostavili svoj zorni kot na temo "Duhovnost in iskanje hitrega ozdravljenja modernega človeka". Okrogla miza je bila tretja iz niza, ki se je začel julija na poletnem delu Drage mladih na Ptujju.

Prvi je pred mikrofonom spregovoril primerjalni religiozolog dr. Lenart Škof, ki je predstavil učinke sekularizacije. Naša družba se namreč v stoletjih spreminja in razvija, zaradi znanstvenih ugotovitev pa je prišla pod vprašaj celo vera, ki je danes še vedno potrebna, nima pa več funkcije nekakega svetega baldahina družbe. Zaradi tega se ljudje odločajo za nove religije, kot je na primer joga, ki jo pri nas pojmujejo kakor relaksacijo ali šport, medtem ko jo npr. v Indiji imajo za versko tehniko.

Nato je koroški teolog dr. Jože Marketz predstavil katoliški pogled na duhovnost, ki se je v zadnjih desetletjih spremenila, saj nekateri mladi nimajo več verske vzgoje, po drugi strani pa je med mladimi še veliko aktivnih katoličanov, ki si upajo na glas priznati pripadnost svoji veri, in to dokazujejo tudi dobro obiskana verska srečanja.

Nazadnje je psihiatrinja in psihoterapevtka dr. Sanja Rozman povezala duhovnost tudi s psihoterapijo. Masikdaj se ljudje namreč izogibajo duhovnim vprašanjem in padejo nato v odvisnost od drog, spolnosti ali hazarderstva. Pri tem pa se ne zavejo, da ni človek bolan samo, ko čuti fizično bolečino, npr. ko ga boli noga, temveč se nekatere bolezni skrivajo v psihološkem delu človeka in mu pri tem lahko duhovnost pomaga, da ozdravi.

Zadovoljstvo in zadoščenje ob uspešno zaključenem tednu ustvarjalnosti in 17. Drage mladih lahko poteši le ponovna udeležba v naslednjem poletju. Na svidenje čez leto dni, torej!

**Maruška Guštin, Valentina Oblak
in Jernej Šček**

V filmu »Sicko« kritika ameriškega zdravstvenega sistema

MICHAEL MOORE:

FILM KOT KRITIKA DRUŽBE

Kritiziran, osumljen in zasledovan se je režiser Michael Moore moral zateči v vrsto držav izven ameriškega kontinenta, da bi svoj zadnji dokumentarec sploh lahko dokončal. Ponosni Američan trdi, da spoštuje tisto Ameriko, ki je pristna in poštena. Stoji na strani Američanov, ki so podrejeni... podrejeni sistemu, ki preveč cenzurira in skriva, ki ne spoštuje mnenj državljanov, ki samo govori in nikoli ne posluša. Publika je nad njim navdušena, ameriški politiki pa precej manj.

Moore napada napake ameriškega sistema, odgovorne in državne ustanove. Njegov film »Fahrenheit 9/11« je na primer dokumentarec, ki da pod drobnogled ameriške voditelje in njihovo vpletenost v iraško vojno, »Bowling for Columbine« pa se ukvarja s problemom prelahkega dostopa do orožja v Ameriki sami... S temi, zanj značilnimi dokumentarci je vzbudil množično zanimanje in zavist sodelavcev.

Nazadnje so prišle na vrsto bolnice in ameriško "privatizirano" zdravstvo. Vse se je začelo z vprašanjem, postavljenim na internetu. Moore je prosil Američane, naj mu opišejo svoje izkušnje. V odgovor je dobil petindvajset tisoč sporočil. Kar ga je najbolj prizadelo, je bilo dejstvo, da so se najhujše stvari zgodile ravno tistim, ki so zdravstveno zavarovanje imeli, torej družinam, ki so bile navidez na varnem, a so se morale sprijazniti z dejstvom, da zavarovanje ne krije zdravstvenih stroškov. V poteku filma tako Moore zabeleži številna pričevanja. Med drugim je našel nekatere prostovoljce, ki so reševali ljudi v atentatu na World Trade Center leta 2001. Ugotovil je, da jim zavarovalniške družbe kljub njihovemu junaštvu ne morejo izplačati poškodb, ki so jih utrpeli 11. septembra 2001. Zato Moore te prostovoljce odpelje na Kubo, točneje v Guantanamo Bay, kjer je zapornikom, bivšim sodelavcem Al Qaeda, na razpolago odlično opremljena bolnica. Tam so prostovoljci končno deležni zdravstvene nege: ozdravijo jih celo z 99,96% prihrankom. Ali ni to zanimivo?

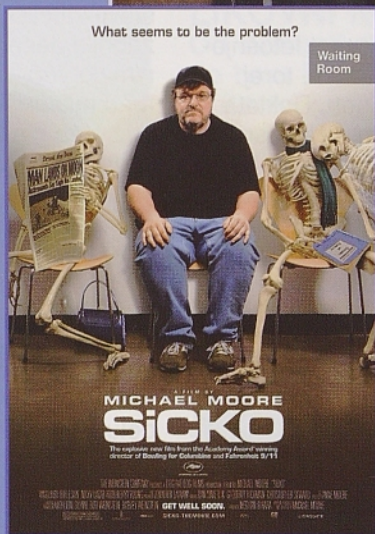
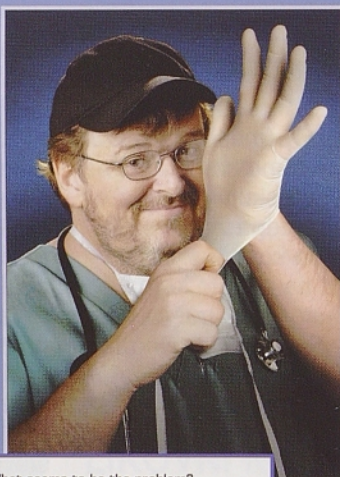
Moore pravi, da smo v Italiji izredno razvajeni. Kar se tiče zdravstva, je Italija po filmski statistiki

na 2. mestu, ZDA pa so kar šestintrideset mest nižje. Če pogledamo Evropo s strani Američanov, bomo razumeli, da se tu sistem ukvarja s posamezniki, v ZDA pa tega ne poznajo. V filmu je vidna ameriška zaostalost na tem področju.

»Bowling« in »Fahrenheit« sta bila večkrat nagrajena, ni jima pa uspelo spremeniti sistema. Prepričana pa sem, da bo ogled krutega in dramatičnega dokumentarca »Sicko« vplival na izbiro naslednjega kandidata za Belo hišo. Mogoče bi tudi mi potrebovali kakega 'Michaela Moora', da bi razril napake v italijanskem sistemu. Spoznala sem, da ga pravzaprav že imamo... To je Sabina Guzzanti.

Vedno več ljudi bi moralo slediti tovrstnim dokumentarcem. Sama menim, da imajo ljudje pravico poznati napake v svoji državi, imajo pravico imeti nekoga, ki jim ne govori samo o belih račkah in rdečih jabolkih. Morajo vedeti za obstoj grdih račkov in nekdo jim mora pokazati črvice v jabolku. Drugače bodo še naprej živeli v lažni utopiji perfektne države. Nekaterim to ni všeč, nočejo vedeti, nočejo se upreti, raje kar naprej kot čreda korakajo v prihodnost. Druge pa tovrstno življenje ne zadovoli, želijo si več, zanima jih

resnica, po kateri lahko sami presodijo, kaj je prav in kaj ne. Tovrstni ljudje se ne podreajo medijem in kritično razmišljajo s svojo glavo. Takih ljudi je malo, najlažje je slediti masi. Zbudiš se zjutraj in ti ni treba misliti, kaj početi, katerim idejam slediti, vse ti je že vsiljeno. Večina izbira to pot, zato je potrebno, da so tudi taki ljudje, kot je Michael Moore, ki te hipnotizirane ljudi prebudijo, da jih spravijo z oblakov. Ko bo vse več ljudi razmišljalo s svojo glavo, bodo na čelu držav poštene osebe, ki bodo res delale v dobro vseh. Seveda se ne bo vse spremenilo v par dneh, s pomočjo takih, dobrih ljudi, ki nam odpirajo oči in nas spomnijo, da svet ni perfekten, pa bo počasi le mogoče verjeti v boljši jutri.

Helena Pertot